

GOTTLIEB RÓZSA

Irreális képek?

Gyönyörűség Fülöp Antal Andor költői világát bejárni, kristálytisztá forrásiban üdére mosakodni, színek szentségébe merülve lélegezni a béke csendjét, figyelni a szelídre hangolt húrokon zenélő ritmusokat, melyekben csendéletek, tárgjak, emberek a Tisztaság eszményévé lényegülnek át.

Állhatatos erővel naponta magához vonz ez a reálisan irreális és irreálisan reális világ. Reális, amennyiben Fülöp Antal Andor ábrázol, a hasonlósági törvényt nagyjából betartja, és nem kíván kitörni a természet korlátai közül. Nem tör ki, de fölé emelkedik, miközben leválik róla minden sallang, kisimulnak az ecset véletlenjei, az összehajló színek és vonalak zenéjében az erőszakra hajlamos ellentétek is békésen csendülnek össze. Az ábrázolt tárgyak, emberek a valóság egy szűkebb keretének eszményi vetületei. Amennyiben irreálisak e képek, amennyiben az „élet-szag“ valóban nem érzékelhető rajtuk, a személyek szeplőtlen tisztaságban élnek álom-valóságukat, a tárgyakat soha por be nem lepi, mert pormentes világ ez, a művész saját szívében mosott meg mindent, amit vásznaira vitt, melyeken mindig ünnep van, s az áhítat szívárványa vonja be a hétköznapi tárgyakat. A kompozíciót életre hívó motívumok világosak, nyíltak, zavarmentesek. Seholy nyoma mellébeszélésnek, hímezés-hámozásnak, szeszélyes fintoznak. Varázsos világ ez, hol a Tisztaság pompájában ölt formát a becsületességgel fenntartott tartalom, puritán eszme, a mindent bearanyozó tavaszi hit.

Csendéletein mintha szemünk láttára materializálna a napsugár, hogy friss virágokat, gyümölcsöket hozzon létre. A Szépség tüzeinek olvasztótégelyéből Fülöp Antal Andor karmesteri ecsetjének intésére tiszta emberek, ámuló napraforgók, régi hímes bokályok, mesterien kimunkált patinás épületek ábrázata emelkedik ki. Személyei — mintha virágportrék lennének — időtlenül és szinte személytelenül élnek önmagukba záródó életüket. Nyugodtak, mint a hegyi tó, anélkül hogy hidegek lennének. A lefékezett mozdulatok eltitkolt mozgást sejtetnek. Az Irène-képek a legszebbek talán. Az anyagszerű és az anyagszerűtlen békés dialógusa villantja elénk a részleteket: az érzelmmel telített arc kifejezésének szemérmes visszafojtottságát, a barackhamvasságú üde bőrt, bársonyos keblet, virágsziromszerű kezeket, a ruhák selymes puhaságát, leheletszerű csipkéit, és az egész Irène-t körülölelő szentséges légkört.

Köztudott tény, hogy a művészi alkotás küzdelem, szüntelen harc. Fülöp Antal Andor is bizonyára sokat viaskodott, míg létrehozta a tiszta lélek birtokát, e töretlen világot, melyben a mélyből felparázsló quattrocento klasszikus szelleme harmónikusán simul egybe a modern dallamvonallal. Gyomláló kezei bizonyára sokat fáradoztak, míg minden kétes és homályos hajtást eltakarított útjából. Feltételezem, hogy nem lehetett könnyű, s csak erős lélekkel sikerült ellenállni a csásos festői divatok bűvöletének. Fülöp Antal Andor a fény fegyvereinek segítségével békévé szellemítette a harcot. Győzött: a Szépség a Boldogsággal egyesült, a szín-eszme a boldogság fluidumát árasztja összes képeire.

Fülöp Antal Andor festészete a jövő egyik előjátéka. Mutatja: így is lehet, így lesz. A jövő tisztult társadalmának biztonságos öbleiben új életre születő ember részese lesz a Szépség boldogságának, a Boldogság szépségének. A tiszta magvakkal meghintett, színpompás gyümölcsökkel beültetett, megművelt talajon az egyensúly és harmónia kontúrjai fogják egységbe foglalni, összhangba hozni hangok és visszhangok, fények és árnyékok párbajozó és ölelkező, páros és páratlan akkordjait. Ez Fülöp Antal Andor képeken megszólaló nagy szeretet-üzenete a világnak.